

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 630/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/225/2011 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia označení v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. októbra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia.
2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia vystupovali v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalovaných, proti ktorým sa žalobkyňa (Rieker Slovakia, spol. s r. o.) domáhala rozhodnutia vo veci neúčinnosti právneho úkonu. Konanie v merite veci bolo právoplatne skončené 23. októbra 2018.
3. Uznesením okresného súdu č. k. 12C/225/2011-519 z 23. júna 2021 bola sťažovateľom uložená povinnosť zaplatiť trovy konania v sume 2 490,36 eur. Uznesenie z 23. júna 2021 bolo zrušené uznesením okresného súdu č. k. 12C/225/2011-588 z 2. mája 2023, pričom sťažovateľom bola uložená povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v sume 2 369,12 eur.
4. Okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 12C/225/2011-610 z 22. marca 2024 rozhodol tak, že nevyhovel žiadosti sťažovateľov o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v napadnutom konaní. Uznesením okresného súdu č. k. 12C/225/2011-663

z 27. augusta 2024 boli sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu z 22. marca 2024 (výrok I) a návrhy sťažovateľov na zrušenie uznesení okresného súdu z 2. mája 2023 a 22. marca 2024 (výrok II) zamietnuté.

5. V uznesení okresného súdu z 27. augusta 2024 okresný súd aj napriek irelevantnosti argumentácie sťažovateľov týkajúcej sa priznania náhrady trov konania neoprávnenému subjektu (k tomu pozri bod 10 tohto uznesenia) vo vzťahu k rozhodovaniu o návrhu sťažovateľov vo veci oslobodenia od platenia súdneho poplatku akcentoval, že uznesením z 2. mája 2023 bola sťažovateľom uložená povinnosť nahradiť trovy konania žalobkyni, pričom Remedium Legal s. r. o. je len platobným miestom, a nie osobou, ktorej by náhrada bola priznaná.

6. Okresný súd správnosť rozhodnutia vo veci nepriznania oslobodenia od platenia súdnych poplatkov založil na dôvodoch, z ktorých vyplynulo, že sťažovatelia ako žalovaní využili všetky dostupné opravné prostriedky, o ktorých súdy už rozhodli, pričom za tieto už súd prvej inštancie nebude vyberať žiadne súdne poplatky. Sťažovatelia preto v spore už nemôžu byť úspešní, a to z procesných dôvodov. Domáhanie sa oslobodenia v právoplatne skončenej veci považoval súd za bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, ktoré sankcionoval tým, že návrhu sťažovateľov nevyhovел a oslobodenie im nepriznal.

7. V uznesení z 27. augusta 2024 v súvislosti so zamietnutím návrhov na zrušenie uznesení okresného súdu z 2. mája 2023 a 22. marca 2024 okresný súd konštatoval zmatečnosť návrhov, keďže uznesenie z 2. mája 2023, ktorým sa rozhodlo o sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom nadobudlo právoplatnosť 18. mája 2023 a zo žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu nevyplýva možnosť takéto právoplatné rozhodnutie zrušiť.

8. Návrh na zrušenie uznesenia z 22. marca 2024, ktorý sťažovatelia podali spolu so sťažnosťou proti citovanému rozhodnutiu, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením z 27. augusta 2024 vo výroku I, okresný súd zamietol, keďže jediným spôsobom, akým by mohlo byť uznesenie z 22. marca 2024 zrušené, by bolo vyhovenie sťažnosti, k čomu však nedošlo.

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Námiетка o porušení práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie smeruje proti postupu okresného súdu, ktorý vyústil do vydania rozhodnutia 27. augusta 2024 (bod 5 tohto uznesenia).

10. Sťažovatelia argumentujú, že okresný súd vydal všetky rozhodnutia vo veci náhrady trov konania zmatečne, keďže náhradu priznal v prospech neoprávneného subjektu, a to v prospech subjektu Advokátska kancelária Remedium Legal s. r. o., ktorá vznikla až 21. augusta 2020, pričom konanie v merite veci bolo právoplatne skončené už v roku 2018.

11. V ústavnej sťažnosti predostierajú tri zásadné námietky, ktorými spochybňujú právne zastupovanie žalobkyně novým právnym zástupcom a argumentujú oneskorenosťou určenia sumy náhrady trov konania, ako aj nevyhovením návrhu na odpustenie súdneho poplatku.

12. Sťažovatelia tvrdia, že k pochybeniu zo strany okresného súdu v súvislosti s priznaním náhrady trov konania došlo tým, že plná moc na zastupovanie žalobkyně je založená na liste č. 585-587

spisu a samotné vyčíslenie trov konania na liste č. 510. Plná moc tak bola do spisu zažurnalizovaná až po predložení vyčíslenia trov.

13. Vzhľadom na skutočnosť, že konanie v merite veci sa skončilo právoplatne 23. októbra 2018, okresný súd bol povinný vo veci určenia sumy náhrady trov konania rozhodnúť do 23. októbra 2021, t. j. do uplynutia všeobecnej premlčacej lehoty. O sume náhrady trov konania rozhodol okresný súd uznesením z 2. mája 2023.

14. K nevyhoveniu návrhu na oslobodenie od platenia súdneho poplatku sťažovateľa uvádzajú, že okresný súd nezohľadnil ich celkovú situáciu a ani existenciu núteného procesného spoločenstva, ktoré odôvodňovalo posúdiť splnenie predpokladov na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov na strane sťažovateľov spoločne a nerozdielne. Pokiaľ každý zo sťažovateľov bol posudzovaný osobitne, potom došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka ústavnej neudržateľnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní z dôvodov uvedených v časti II tohto uznesenia.

16. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Keďže sťažovatelia nie sú zastúpení advokátom (§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritórnemu prejednaniu. Berúc do úvahy skutočnosť, že ústavná sťažnosť obsahuje, odhliadnuc od nedostatku právneho zastúpenia [ktorý je aj samostatným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde], všeobecné, ako aj osobitné náležitosti požadované zákonom o ústavnom súde, ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu (m. m. I. ÚS 193/2024).

18. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu

všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

19. V zmysle už prezentovaných záverov sa ústavný súd pri posúdení namietaného porušenia práv zaručených ústavou a dohovorom postupom okresného súdu v napadnutom konaní sústredil a zameral na posúdenie otázky, či sa okresný súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľov, ktorú uplatňovali v podanej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 22. marca 2024, ako aj v návrhoch na zrušenie vydaných uznesení (k tomu pozri bod 4 tohto uznesenia), vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

20. Predmet rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti je determinovaný predmetom rozhodovania orgánu verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje. Inak povedané, predmetom ústavného prieskumu sa môže stať právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, ktorými mali byť porušené základné práva a slobody, a to na podklade relevantnej argumentácie vecne súvisiacej s predmetom rozhodovania orgánu verejnej moci.

21. Sťažovatelia napádajú postup súdu prvej inštancie v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom vo veci ich návrhu na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, ako aj v konaní o ich návrhoch na zrušenie rozhodnutia vydaného vyšším súdnym úradníkom vo veci oslobodenia od platenia súdnych poplatkov a uznesenia okresného súdu z 2. mája 2023, ktorým sa s konečnou platnosťou rozhodlo vo veci určenia sumy náhrady trov konania.

22. Berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv v konaní o sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým nebolo vyhovené ich návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a zrušenie predmetných rozhodnutí vydaných okresným súdom, predmetom ústavného prieskumu sa mohla stať výlučne argumentácia okresného súdu, ktorá vecne súvisí s rozhodovaním o oslobodení od platenia súdnych poplatkov a zrušením predmetných rozhodnutí.

23. Vychádzajúc z už uvedeného, bez nutnosti podrobnejšie sa zaoberať vecným posúdením argumentácie sťažovateľov obsiahnutej v bodoch 10, 12 a 13 ústavný súd konštatuje jej právnu irelevanciu.

24. Námietskou obsiahnutou v bodoch 10 a 12 tohto uznesenia sa sťažovatelia zameriavajú na vadu postupu okresného súdu pri určovaní sumy náhrady trov konania, keď tvrdia, že náhrada trov konania bola priznaná neoprávnenému subjektu, pričom poukazujú na „nesprávnosť“ pri žurnalizovaní plnej moci a podania o vyčíslení náhrady trov konania. Námietskou uvedenou v bode 13 tohto uznesenia sťažovatelia atakujú postup okresného súdu pri rozhodovaní vo veci určenia sumy náhrady trov konania, resp. lehotu, v ktorej okresný súd v tejto veci rozhodol. Tieto námietky však mali svoju právnu relevanciu v konaní o určení sumy náhrady trov konania, ktoré bolo právoplatne skončené na podklade uznesenia okresného súdu z 2. mája 2023. Sťažovatelia teda

mohli námietky vzniesť v konaní pred súdom prvej inštancie (konanie o sťažnosti), pričom prípadné vysporiadanie sa s nimi mohlo byť v súvislosti s rozhodnutím o určení sumy náhrady trov konania v tom čase aj predmetom ústavného prieskumu prostredníctvom včas podanej ústavnej sťažnosti.

25. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v súlade s § 124 zákona o ústavnom súde možno ústavnú sťažnosť podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Lehotu obsiahnutú v § 124 zákona o ústavnom súde pritom nemožno odpustiť (m. m. I. ÚS 164/2024).

26. Uznesenie okresného súdu z 2. mája 2023 nadobudlo právoplatnosť 18. mája 2023, čím bola právoplatne skončená časť napadnutého konania vedeného okresným súdom vo veci určenia sumy náhrady trov konania, proti ktorej námietky v bodoch 10, 12 a 13 tohto uznesenia z vecného hľadiska smerujú. Keďže ústavná sťažnosť bola podaná 31. októbra 2024, ústavný súd konštatuje v duchu zásady, podľa ktorej právo patrí bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*), t. j. len tým, ktorí svoje práva uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, že táto časť ich ústavnej sťažnosti v súvislosti s námietkami atakujúcimi z vecného hľadiska určenie sumy náhrady trov konania bola podaná oneskorene, čo je dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

27. Ústavný súd zároveň v tomto smere konštatuje, že procesný nedostatok spočívajúci v nevyužití inštitútu ústavnej sťažnosti v zákonom ustanovenom časovom rámci v konkrétnych okolnostiach veci nemôžu sťažovatelia zhojiť prezentovaním námietok o porušení základných práv a slobôd v následne iniciovanom konaní, ktorého predmetom už nárok, vo vzťahu ku ktorému námietky vznášajú, nie je, a preto sú námietky obsiahnuté v bodoch 10, 12 a 13 tohto uznesenia týkajúce sa určenia sumy náhrady trov konania vo vzťahu k rozhodovaniu o návrhoch na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a na zrušenie predmetných rozhodnutí zároveň *prima facie* právne irelevantné.

28. Pokiaľ sťažovatelia vznášajú námietky, ktorými prezentujú svoju nespokojnosť s posúdením ich návrhu na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov (bod 14 tohto uznesenia), ústavný súd konštatuje ústavnú udržateľnosť odôvodnenia okresného súdu, ktoré vyústilo do záveru o existencii procesného nedostatku brániaceho vecne sa návrhom zaoberať, a to s prihliadnutím na bezúspešné uplatňovanie práva v právoplatne skončenej veci (vylúčenie možnosti vyrubenia súdneho poplatku). Za týchto okolností sú preto námietky sťažovateľov primárne atakujúce vecnosť posúdenia návrhu (neprihliadnutie na celkovú situáciu sťažovateľov a existenciu núteného procesného spoločenstva) zjavne nedôvodné. Záver okresného súdu o nevyhovení návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov bol založený výlučne na procesnom nedostatku brániacom sa návrhom vecne zaoberať, preto bolo bez právneho dôvodu, aby sa okresný súd prípadným vecným posúdením návrhu z pohľadu celkovej situácie sťažovateľov a existencie núteného procesného spoločenstva zaoberal.

29. Napokon ústavne udržateľným je aj záver okresného súdu k zamietnutiu návrhov na zrušenie označených rozhodnutí (body 7 a 8 tohto uznesenia), keďže je logicky podložený všeobecne uznaným imperatívom zakotveným v čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

30. Po oboznámení sa s relevantnými časťami uznesenia okresného súdu z 27. augusta 2024 vydaného v napadnutom konaní, berúc do úvahy už uvedené čiastkové závery, ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie vo vzťahu k nevyhoveniu návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a na zrušenie predmetných uznesení okresného súdu v podstatných častiach nevykazuje formalizmus či svojvôľu pri odôvodňovaní vysporiadavania sa okresného súdu so sťažnostnými námietkami sťažovateľov vo veci rozhodovania o návrhoch na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a na zrušenie predmetných rozhodnutí. Naopak, okresný súd v citovanom uznesení svoje stanovisko k jednotlivým sťažnostným námietkam sťažovateľov primerane a zároveň logicky zdôvodnil. Ústavný súd je tak toho názoru, že okresný súd rozhodol v sťažnostnom konaní vo veci oslobodenia od platenia súdnych poplatkov v intenciách právnych predpisov spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný procesný exces a ani zásah do označených práv sťažovateľov, ktorých porušenie namietajú, čo je dôvodom na odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu